

חגיגה ג. (שורה 24) עד ד. (שורה 7)

ביאורים

כיבוש עולי בבל: חלקי ארץ ישראל שיושבו על ידי עולי בבל בתחילת בית שני ונתקדשו על ידי עזרא ובית דינו. התנאים נחלקו האם כיבוש עולי בבל (הקרוי גם "קדושה שנייה"), מועיל מן התורה או רק מדברי סופרים. כמו כן נחלקו תנאים, אם קידוש זה נתקדש רק לזמן בית שני, או גם לאחר חורבנו. הרמב"ם סובר כי כיבוש עולי בבל נתקדש מן התורה, לשעתו ולעתיד לבוא, כיון שנעשה על ידי קניין וחזקה. (בכך הוא שונה מהקדושה הראשונה שנעשתה על ידי כיבוש חיצוני בלבד ולא היה בה קשר משמעותי לאדמה)

"מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב"
כמה נאין רגליהן של ישראל בשעה שעולין לרגל.
"והבור ריק אין בו מים"
מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

האנשים הבאים פטורים ממצוות ראייה:

- חרש באזנו אחת. ('פאנ'הס')
- חיגר ברגלו אחת. ('ג'פ'ס')
- בעלי קבין. ('פ'פ'ס' - משמע 'רגלים')

"את ה' האמרת ה'וס וה' האמ'ק ה'וס"
ישראל עשו את הקב"ה דבר ניכר שאין כמותו ('שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד'),
כך יעשה הקב"ה לישראל (ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ').

"הק'ה את... האנשים והנשים והט'ם"
אנשים - ללמוד,
נשים - לשמוע,
טף - כדי ליתן שכר למביאייהן.

'דבר'י חכמים כדברנות וכאמרות נאמרים פ'פ'י אסופות נתנו מרצה אחד'
'דבר'י חכמים כדברנות' - כמו דרבן שמכוון את הפרה לתלמיה, כך גם התורה מכוונת את לומדיה לדרך חיים.
'וכאמרות' - כמו מסמר שאינו מיטלטל, כך גם דברי התורה.
'נאמרים' - כמו נטיעה שהיא פרה ורבה, כך גם התורה.
'פ'פ'י אסופות' - אלו תלמידי חכמים שיושבים קבוצות קבוצות ונחלקים בדין.
'נתנו מרצה אחד' - אין לחשוש מהמחלוקות, כי אל אחד נתן את כולן.

הלכה זו אמר ר' אלעזר בשם ריב"ז ששמע מרבו ורבו מרבו וכו'.

שמיטה לא נוהגת שם כי עולי בבל לא קידשו מקום זה, וחכמים תיקנו שיפרישו מעשר עני - כדי שיהיה לעניים מהיכן להתפרנס בשמיטה.

ישראל הגרים בעבר הירדן המזרחי:
מחוייבים בהפרשת מעשר עני בשנת השמיטה.

אבל אם קיים רק תנאי אחד, אפילו אם עשהו דרך שטות, אין הכרח שהוא שוטה.

רב הונא: צריך שיתקיימו כל התנאים.
ר' יוחנן: מספיק אחד התנאים.

ברייתא
הגדרת 'שוטה':

- היוצא יחידי בלילה.
- הלן בבית הקברות.
- המקרע את כסותו.